

DE COMETIS, B-24684

QVI ANTEA VISI

SVNT, ET DE EO, QVI NOVIS-

SIME MENSE NOVEMBRI APPARVIT,

narratio, scripta ad

AMPLISSIMVM PRVDENTISSI-

MVMQVE REIPVB. NORIBERGEN-

SIS SENATVM,

A

Iohanne Prætorio Ioachimico, Reip. Noribergensis
Astronomo, & Mathematicum Professore in
schola Altorfiana.



Cum gratia & privilegio Cæsareæ Maiestatis.

NORIBERGÆ.

clb. Is. Lxxviii.



461806 I



DE COMETIS,
QVI ANTEA VISI
SVNT, ET DE EO, QVI NO-
VISSIME MENSE NOVEMBRI
APPARVIT,
NARRATIO.

NULLA fuit vnquam gens tam barbara, quæ Come-
tarum aspectum fortuitum fieri, & eos, absq; aliquo
prælagio sequuturi alicuius notabilis euentus, ap-
parere arbitrata sit. Nam cum multa alia signa à
multis neglecta sint, vt vel temerè illa fieri, aut ori-
ginem ex leui quadam causa, animaduersione indi-
gna, trahere somniarint, tamen conuicti euidenti-
bus experientix testimonijs, & atrocibus casibus moniti, religiose
& cum animi consternatione, Cometas intueri coacti sunt. Maior at-
tentio fuit successu temporis, cum res gestæ & miracula diligentius
in annales referri cepta sunt. Experientia enim hominum animos
magis magisq; confirmauit, & series historiarum, ac diligens earum
meditatio, eruditis viris nullam reliquit dubitationem, quin de Co-
metis magnarum mutationum & confusionum indicia semper sumta
sint. Neq; vero eam solum ob causam, inter signa & prodigia Come-
tæ connumerati sunt, quòd nulla vnq; ætas illos impunè viderit, sed
quòd ipsis, vt & alijs plerisq; prodigijs, eiusmodi facultas diuinitus
attributa sit, vt per se terrorem & metum animis intuentium inſci-
ant, eosq; commonefaciant, vt præsentis Dei minas reuereri cogan-
tur. Annotatum in veterum historijs inuenimus, quòd tetri, horribi-
les, ingentes &c. nominantur, quoties item legimus, Cometarum a-
spectu mentes mortalium perterritas esse: hæ voces testantur, vni-
uscuiusq; conscientix testimonio, diuinitus hæc signa commonefa-
ctionis causa hominibus ostendi. Nō dico nunc de Cyclopibus, qui-
bus vltimo hoc seculo permulti similes sunt, qui cum Deum condi-
torem omnium rerū contemnant, & ipsius verbum, mirum non est, si
& omnes eius creaturas, & quæ in his sunt, actiones, haud secus con-
templentur ac reliqua animalia, quæ ratione carent. Sed eos sanan-
di hic locus non erit.



Et quoniam nobis circa finem anni 1577. Cometes iterum ostensus sit, aspectu formidabilis, qui haud dubiè secutorum malorum indicia secum fert, & labentis ad interitum mundi calamitates prænunciat, operæ precium esse duximus, anteq̃ de eo aliquid proferamus, Cometarū seriem aliquam summatim & nudè enarrare, eorumq̃ primam obseruationem, quantum possumus, inuestigare. Non adhiemus singulorum euenta, & quæ eos sequutæ sunt regnorum confusiones & interitus, principum casus, & similia, nimis enim prolixi commentarj hæc essent: sed lectorem ad historiarum seriem remittimus. Inueniet enim, maximè luctuosa tempora Cometarum apparitionibus annexa esse. Quantum autem fieri potest, breuissimè omnes, quos colligere potuimus, Cometas enarrabimus.

Quod ad primam Cometarum fulsionem attinet, non dubitamus affirmare, ab initio eos hominibus ostensos esse, & quanq̃ id ex historjjs primorum patrum patefacere non possumus, tamen alia ratione (vt puto) probabili id proferre conabimur. Certum est, multa prodigia & ostenta, ex naturalibus causis originem habere, quamuis, præter naturales effectus, alias significationes quandoq̃ ex diuina quadam prouidentia habeant. Talem conditionem Cometis quoque attributam esse, iam à græcorum Philosophorum tempore, ab eruditis receptum est. Si itaq̃ de materia & generatione Cometarum, Physicorum dogma, quod longo vsu in scholis approbatum est, nullam post se relinquit dubitationem, hoc quoq̃ sequi videtur, cum mundi quasi initio Cometarū originem deductam esse. Dicunt enim, Crinitam stellam esse vaporem terrestrem, crassum, viscosum, astrorum virtute in supremam aëris regionem attractum & incensum, vt pœnas diuinas hominibus prænunciet &c. Cum igitur et vis astrorū, seu certa quædam constellatio, & vaporis terrestris copia, ad generationem Cometæ concurrant, non dubito, eiusmodi vires & vapores continuè successisse. Si quis autem contendit, alium posterioribus seculis syderum positum esse, ac fuerit ab initio, is quidem rectè ratiocinatur, si vniuersam omnium motuum anomalam adinuicem confert, hac enim ratione, vt Astronomi statuunt, quoad mundus durabit, motuum omnium ad pristinum statum nulla fiet restitutio. Verum ad Cometarum materiam attrahendam, non potuit tum quoq̃ non esse sufficiens constellatio. Quis enim negabit, singulorum orbium motum esse perpetuò vniuniformem & regularem? & cum ultra bis mille annos, ad nostra vsq̃ tempora, toties congruens stellarum positus recurrere potuit, (quàm etiam is varius & dissimilis fuerit) neminem arbitror fore, qui neget, eandem vel similem vicissitudinem

nem antea quoque accidisse. Terrestres quoque vapores, ob alterationes, quibus elementaria ab initio subiecta sunt, semper fuisse necesse est. Et si his postremis seculis, tanta moles toties procreari potuit, quæ materiam Cometæ suppetiarit, & antea quoque procreari potuisse consentaneum est. Nam quod deterior terræ conditio nunc sit, quàm fuit statim post creationem omnium rerum, aliunde promanare non potest, quàm à maledictione diuina, quam post hominis lapsum statim sensit, quæ item non multò post geminata fuit. Amplius iudico, Cometas à primis patribus notatos fuisse, Astronomiæ enim & naturæ cognitionis omnium peritissimi fuerunt, ut ipsis difficile non fuerit Cometas à stellis discernere, quæadmodum Plinius Hipparchum fecisse ait, quod hîsdem artibus instructus Cometas à stellis separarit. Itaque affirmare non dubito, ab initio Cometas fulsisse, & semper de hîs mutationum & miseriarum subsequen- tium iudicia sumpta fuisse.

In sacris literis veteris Testamenti, nullam Cometarum mentionem factam esse animaduertimus: nisi quis Hieremiæ Prophetæ virgam & ollam ardentem, & aliorum eiusmodi visiones adducere vellet, quanquam (meo iudicio) incongruè. Antiquissimum de Cometis testimonium ex Senecæ dictis colligo. Nam is quendam citat, qui affirmarit, apud Chaldaeos fuisse Astronomos, qui Cometas stellas esse negarunt. At in Assyria, Chaldaea, Phœnicia & Ægypto, Astronomica studia propagata sunt, una cum rerum naturalium investigatione, à Iosepho & posteris eius. Is autem carcere liberatus anno mundi 2230. Ægyptum rexit. Ex his terris, ut & Proclus fatetur, Arithmetica, Geometria, & tota naturalium rerum historia, ad Græcos translata est. Et quanquam post tempora sanctorum patrum, nihil de hac doctrina traditum est, in historiis, usque ad tempora Græcorum Philosophorum, sicut nec de Astronomia certaliquid, aut de ipsis propagatoribus annotatum est, tamen inter Chaldaeos, Phœnices & Ægyptios, hæc studia conseruata sunt, donec ad Græcos, ut dictum est, transmigrarunt.

Philosophorum de Cometis dogmata permulta adhuc habentur, Ex hîs vero Pythagoras, Italicæ Philosophiæ author, reliquos omnes, qui nominantur, ætate antecedit. Nomen eius tum celebre fuit, quando regium nomen apud Romanos cessauit, & consules Rempublicæ administrare cœperunt. Floruit primum in Tuscia, deinde in Græcia. Mortuus sanè fertur ultimo anno septuagesimæ Olympiadis, hoc est, anno mundi 3468. Quid statuatur de Cometis, aliunde petendum est, non enim hoc est nostri propositi inquirere. Inueniet hoc, qui volet, apud Diogenem Laërtium & alios. In primis vero de

his eruditè & copiosè differuit D. Camerarius, Vir CL. præceptor quondam meus, & patris loco perpetua memoria colendus, in eo, quem de Cometis scripsit, libello. Pythagoræ autem temporibus, sicut nec ante ipsum, historiæ nullum Cometam, qui apparuerit, describunt.

Pythagoram sequuti Anaxagoras & Democritus, de Cometis opiniones quoq; suas proferre soliti sunt. Et ipsorum ætate, primum (quod sciam) historiæ Cometam produnt. Videlicet, Quando Xerxes contra Græcos è Sardibus mouit, Vel, vt Plinius refert, cum Græcia apud Salamina depugnauit. Id accidit vltimo anno 76. Olympiadis, anno mundi 3484. quo item anno ad Thermopilas & ad Artemisium, diuerso euentu pugnatum est. Fuit is dictus Ceratias, eò quòd tanq; cornu incuruatus esset. Præcesserat tunc quoq; Solis Eclipsis, quæ in historijs quoq; describitur. Fuit autem is Anaxagoras Astronomicæ & Physicæ doctrinæ imprimis deditus, non tamen absq; superstitione & prodigiosa opinionum conceptione, vt tunc ætas tulit. Aiunt ipsum lapidis casum ex eodẽ Cometæ incendio prædixisse (quem ex Sole casurum dixerit) quod postea accidit sub initio belli Peloponnesiaci, ad Ægos potamos, olympiade 88. Sub id tempus, alius quoq; Cometa per 75. dies comparuit, vt narrat Plutarchus in Lyfandro.

Postea Seneca scribit Cometam fulsisse regnante Archelao Macedonum Rege. Annum certum assignare non possumus, nisi quòd ipsius regnum cœpit anno mundi 3563. & durauit annos 14.

Aristoteles dicit Cometen magnum apparuisse, qui appellatus fuit Via, anno quarto Olympiadis 101. est is annus mundi 3592. & dicit fulgorem porrexisse ad tertiam vsq; partem cœli, & in Cingulo Orionis euanuisse. Scribunt alij, dum oriretur, & dum occideret, quatuor horas præterisse. Plures ab Aristotele notantur, sed quibus annis ascribendi sint, nobis non satis constat.

Legimus quoq; Callisthenem tradidisse, biennio ante Leuſtricam pugnam, hoc est, anno 3590. Cometam conspectum esse, qui tempestates, terræ motus, & Græcorum excidium denunciauit. Leuſtrica autem pugna eodem anno commissa est, cui Aristotelis Cometa adscriptus est.

Post hos, annotatum à Plinio legimus Cometen, qui tubæ effigiæ cum esset, in hastam mutatus est, anno vrbs 398. hoc est, anno mundi 3610. sequuta sunt initia eius belli, quo Philippus Macedonum Græciam vexauit. Vastationes quoq; in Iudæa & Persia acciderunt. Anno sequente, natus est Alexander Magnus, qui postea anno mundi

mundi 3629. Regno Macedonico potitus est, & duodecim annorum spacio orbem subegit.

Iustinus refert, anno eo, quo natus fuit Alexander Magnus, itemq; quo primum regno potitus est, Cometam visum esse, qui utroque tempore, per 70. dies apparuerit. Ex his apparet, anno quoque 3629. Crinitam stellam annumerandam esse.

Iam multi intercedunt anni, quibus nullum Cometam ascriptum inuenimus. Nam anno demum vrbis 603. mundi 3819. stella arsit per dies 32. Sequenti anno, Carthago à Scipione, & Corinthus à Mumio deleta est.

Inde rursus ad tempora usq; Iulij Cæsaris transcurritur. Nam anno vrbis 710. mundi vero 3922. Iulius Cæsar in senatu interfectus est. Frequentem tum Cometarum conspectum fuisse, Virgilius innuit:

Non aliàs cœlo ceciderunt plura sereno

Fulgura, nec diri toties arsere Cometæ.

Plinius quoq; sub ipso bello ciuili, & anno obitus Cæsaris visos fuisse asserit. Et Plutarchus dicit, quod ingens stella Crinita, post Cæsaris interitum, ad septimam usq; noctem eximio fulgore apparuit. Existimo eandem esse, quæ à Plinio prolixius describitur, cum Augustus ludos faceret Veneri genitrici, eam interdiu visam &c. Hunc vnum ex omnibus Cometis legimus cum gaudio exceptum esse, cumq; (vt Plinius ait) terris salutare fuisse.

Anno salutiferæ natiuitatis Christi ex Virgine, sunt qui dicant Cometam fulsisse, qui à Sybilla vate Augusto Imperatori ostensus sit.

Postea anno Christi 62. in ipsis ludis Neroneis Cometes effulsit. Hunc puto esse, quem D. Camerarius centum annos post triumphatum ponit.

Eiusdem imperij anno decimo, alius splenduit, videtur Seneca de hoc scribere, quod, præter Cometarum morem, ab ortu ad occasum non nihil deflexit.

Anno Christi 71. primo anno Vespasiani Imperatoris, Cometes Xiphias visus est per integrum annum. Quem anno sequenti miserabile excidium vrbis & gentis Iudaicæ sequutum est.

Annotatum inuenio, paulo ante Vespasiani Imperatoris mortem Crinitam stellam apparuisse, vter is Vespasianus fuerit, agnosce re non possum. Prioris autem mors incidit in annum Christi 81. Titus vero Vespasianus, qui patri successit, biennium saltem imperauit.

Hoc iterum loco multi anni omittuntur. Anno Christi 340. quo Constantinus Imperator obiit, ingens Cometa per aliquot menses se ostendit.

Sub Theodosio Imperatore scribunt, Cometen similem illi Hierosolymitano fulsisse. Initium eius imperij in Oriente refertur ad annum Christi 383. quod duravit annos 17. Duodecimo eiusdem Imperatoris anno, signum in cœlo, quasi columba pendens ardensq̃, per dies 30. apparuit. An & hoc inter Cometas referri possit, unicuiq̃ disceptandum relinquo.

Inde Cometes fulsit anno 26. Valentiniani Imperatoris in Occidente, qui est annus reparatæ salutis 454. tunc quoq̃ cœlum arsit, & hastæ ardentes, & alia prodigia in cœlo visa, de quibus Trithemius. Totius tunc Orientis & Occidentis Imperium grauitè afflictum est. Imperator quoq̃ Theodosius mortuus est. Attila Hunnorum rex Germaniam vastauit.

Anno salutiferi partus 557. stella crinita in forma lanceæ Constantinopoli apparuit.

Post annos 30. iterum Bizantij Cometa apparuit, cum alijs multis prodigijs. Incidunt hæc tempora in quartū annum Imperij Mauritiij. Sunt qui sectam Sarracenicam eum prænucciasse affirmant. Sub eodem Imperatore duo alij comparuerunt, nam anno eius vndecimo, hoc est, anno Christi 594. Cometes integro mense cœlo apparuit, quem fames, squalor, siccitas subsecuta est. Deinde & ultimo eius anno, videlicet Christi 603. Cometes Xiphias conspectus est. Mauritius Imperator tunc miserè cum coniuge & tribus filiabus interemptus est. Natus est sub hoc Imperatore Mahometus. Et scribunt nonnulli, circa ea tempora Crinitam fulsisse integros 6. menses. Fortassis hoc vni ex iam citatis adscribendum est.

Anno Christi 676. terribilis Cometes per tres menses Romæ apparuit. Orosius ait, sequitas fuisse ingentes pluuias, & frequentia tonitrua. Sequenti anno locustæ magnis agminibus per Syriam & Mesopotamiam volitarunt.

Post annos 8. stella ingens fertur apparuisse in Oriente. Nunquid aliud fuerit quàm Cometa, non exprimitur.

Anno incarnationis Christi 729. annotatum est à Matthæo Palmerio in Chronicis suis, duos Cometas mense Ianuario per 15. dies apparuisse, vnum qui Solem præcessit, alterum qui eundem sequutus est. Sed Petrus Apianus eum repræhendit, & multos hoc modo decipi ait. Nam si magnam declinationem versus polum manifestum habuerit, & in certo Zodiaci situ, fieri potest, vt idem Cometa mane ante ortum Solis conspiciatur, & vesperi item, post eius occasum, quod & nostra ætate accidisse compertum est.

In Syria Cometes conspectus est, anno Christi 745. anno sequenti pestis

ti pestis in Sicilia grassari cœpit, quæ sensim omnes maris infulas, & totam Græciam inuasit, sequente rursus anno Constantinopolim vastauit, eamq; tertio anno penè desolatam reddidit.

Post Christum natum 761. anno, Cometa in Oriente decem diebus fuit. Alius in Occidente diebus 21. an & hicodem in loco ante ortum Solis, & post occasum eiusdem apparuerint, vt priores, quos paulò antè notauimus, Funccius non addit.

Post biennium iterum Cometa Docetes in Oriente visus est. Ingens subsequutum est frigus, & deinceps siccitas magna. Turci tunc cum magno successu potestatem suam ampliarunt.

Anno quoq; 800. Cometa adscribitur. Succeedente anno Caroli Magni ad Imperium fuit accessio, cuius gubernatio 14. annos durauit. Vltimo huius anno, videlicet anno Christi 815. Cometa insignis & terribilis apparuit, mortem Caroli prædicens.

Successori quoq; Ludouico Pio Cometes mortem denunciauit anno 839. apparuit is in signo Arietis.

Post Ludouicum Pium, filius ipsius Lotharius Imperio susceptus est, cuius Imperij anno secundo, id est, anno Christi 842. Cometes in Aquarij signo splenduit. Anno quoq; sequente, non pauci dicuntur Cometæ apparuisse, quando Lotharius Imperator cum fratribus funestum bellum gereret.

Anno incarnationis Christi 876. octauo Idus Octobris iterum tale ostentum accidit, quod inundationes & pestem prædixit. Quadriennio post, Sol ita obscuratus scribitur, vt etiam stellæ interdum cernerentur.

Anno quo mortuus est Ludouicus rex Boiorum, 15. Calend. Febr. sydus crinitum apparuit. Iudico eum ad annum Christi 882. congruere.

Cometa præter morem rubicundior apparuit, post natum Christum anno 905. quem magnæ pluuiæ secutæ sunt.

Anno 945. Cometa miræ magnitudinis in Italia visus, quem famæ maxima comitata est, Galliam quoq; tunc famæ pressit.

Anno 983. vel circiter, ante mortem Imperatoris Otthonis II. Cometes apparuit. Fames quoq; & pestis tunc regnauit.

Anno 1005. Cometa aspectu horribilis visus, tredecim noctes, festo Paschali.

Annus quoq; 1066. & 1068. eadem de causa celebres sunt.

Postea anno 1071. stella insolita, in Austrum & Occidentem visa est, per dies 25. & post alia miracula Cometes, longos & flammeos crines ducens, apparuit.

Similis flamma annum quoq; 1097. notauit.

Noua astra visa esse perhibentur anno 1104.

Anno 1106. Cometes maximus tempore Carnispruij apparuit. Mortuus est eo anno Henricus IIII. Imperator, qui annos 50. regnauerat.

Visa sunt etiam tales flammæ anno 1141.

Tartarorum irruptiones in Poloniam Cometes præcessit, anno 1211. qui 18. dies durauit.

Anno 1254. Cometa in Germania per aliquot menses conspicuus fuit. Ventus præter solitum vehemens sequutus, & alia incommoda,

1265. Cometes insigni magnitudine mense Augusto apparuit, & durauit tres menses. Hunc autem esse arbitror, quem Pontanus, Functius & D. Camerarius vno anno priorem faciunt. Nam eundem mensem Pontanus citat, & tantam durationem assignat, & ait ab ortu ipso ad medium cœli crines diffudisse, nec antè videri desisse, quàm Urbanus Pont. Max. diem obijt. Mortuus is fertur anno 1265.

Post annos iterum 19. & itidem anno 1298. æstate, Cometa conspectus est, circa id tempus, Adolphus Imperator ab Alberto prælio victus cadit.

Deinde 1301. & alius 1305. tempore Paschæ apparuit, quos pestis per vniuersum orbem comitata est.

Anno 1312. Cometa per 14. dies se videndum præbuit.

Sequenti etiam anno visus est, qui à Septentrione versus Meridiem discessit iuxta motum Martis.

Qui anno 1314. comparuit, in fine Virginis, dicitur flammam versus Aquilonem direxisse, & tres septimanas conspectum esse. Fames tunc maxima in Lithuania & adiacentibus regionibus. Pluuiæ per totam æstatem, inde pestis cum fame, quibus tertia pars viuentium absumta traditur.

Anno 1337. Dirus Cometes in signo Tauri amplius 4. menses durauit. Cui accessit alius, qui cum hoc per tres amplius menses, Iulium, Iulium, Augustum, effulsit. Variæ tunc gentiû afflictiones fuerunt, propter bella & vim locustarum. Pestem legimus eo anno Noriberge multa millia hominum absumsisse.

Triennio post, mense Martio, alius fulsit in signo Virginis, anno sequente, hoc est, 1341 Noriberge 400. ædificia incendio perierunt.

Anno 1347. mense Augusto in Tauro, duos menses visus. Alj rursus asserunt paucos dies eum conspectum esse. Sæuijt tum pestis per totum orbem.

1352. Item 1353. anni, quoq; Cometas senserunt. Anno 1363. Cometes insigni magnitudine apparuit, tres continuos menses. Surgens ab Oriente diro incendio aëris ad medium cœli, versus Occidentem radios suos proijciens.

Duodecimo anno post, itidem sydus crinitum fulsit. Sequuta est mors Caroli Quarti.

1391. Cometes in Veru imagine apparuit, hunc autumant Astrologi inter cæteros esse pessimum.

Citant & annum 1400. & annum 1403. paulò ante mortem Tamerolani.

Item anno 1407. q̃ro Pruteni à Polonis magna ipforum clade superati sunt, sed alij hoc bellum posterius faciunt.

1433. Cometa ingens per tres menses luxit.

Eiusmodi sax conspecta quoq; fuit anno 1474. & 1439. Creuit h̃s temporibus Turcica potentia, & debilitatæ sunt vires Christianorum.

Circa annum 1444. Cometa solstitij tempore conspectus, qui mentes mortalium perterruit.

Cometes, cum varijs prodigijs, apparuit in Polonia & alibi, per totum mensem Iunium, anno 1456. antecessit is mortem Ladislai Regis Bohemorum, qui veneno sublatu est.

Sequenti quoq; anno crinita stella citatur. Arbitror hanc esse, quam vocat Pontanus insignem, quæ multis diebus fulsit ad Orientem, in Cancri Leonisq; regionibus, tantæ longitudinis, vt amplius quàm duo cœli signa comæ suæ tractu occuparet. Insecutum est bellum diuturnum, & mors Regis Alphonfi.

Anno Christi incarnati 1460. ingens rursus Cometes apparuit. Capistranus nostri seculi mala inde vaticinatus est.

Circa hæc tempora maxima argenti copia effossa est, ex argentifodinis Schnebergensibus, annum autem hisce verbis contentum notarunt: ECCE CVI COMETA LVXIT.

Anno 1471. Alphonfus, Portugaliz Rex, magna classe in Affricam trañciens, expugnauit potentissimas duas vrbes Tingin & Argillam. Hanc expeditionem scribit Pontanus antecessisse Cometam, cuius descriptionem apponere libuit. Inquit enim Pontanus: Cometes tenui primò capite coma admodũ breui conspectus est. Mox miræ magnitudinis factus, ab Ortu deflectere cœpit in Septentrionem, inæquali cursu. Et quod Mars Saturnusq; vterq; repedabat, auersus ipse, prægrediente Coma, ferebatur, donec ad ipsos Arctos peruenit. Vnde cum primum Saturnus ac Mars recto cursu pergere ceperunt,

ceperunt, in occasum iter flexit, tanta celeritate, vt die vno ad trīginta gradus emensus sit. Atq; vbi ad Arietem & Taurum peruenit, videri desit. Hic & dies plurimos fulsit, & qui initio breuior visus est, adeò creuit, vt quinquaginta gradus, atq; etiam amplius occuparet &c. Multorum principum mortem illi anno Functius apponit.

In principio anni 1472. Cometa apparuit. In Chronicis Polonicis annotatum est, duos Cometas notabilis magnitudinis visos fuisse in Libra & Ariete. Sed à Regiomontano vnus saltem obseruatus est, die 20. Ianuarij Noribergæ, qui scilicet in Libra hæsit, vt patet ex ipsius obseruationibus. Trium annorum hæcitas sequuta est, & bella quoq;.

Anno 1491. Cometes & Solis Eclipsis accidit, pestis pecorum sequuta est, & aliquot principes vita functi sunt. De hoc à VValthero nihil annotatum inuenimus, in suis obseruationibus, nisi quòd fuerit circa principium Arietis, cum latitudine Meridionali.

Anno 1500. Cometes in Septentrione sub signo Capricorni splenduit, mense Aprili. Tartarus tunc Poloniam, Moscus Lithuaniam vastauit.

1506. Stella crinita inter Arcton apparuit, tertio Idus Aprilis, quæ 25. dies durauit. Prædixit ea mortem Alexandri Regis Poloniæ. Tartari eo anno repulsi sunt. Mortuus in Hispania Philip-pus, pater Caroli V. Imp.

1523. In Nouembri Cometam apparuisse Iunctinus annotauit. Magnæ inundationis prænuncium.

Anno 1529. annotantur quatuor Cometæ, ex aduerso stantes, ad quatuor latera mundi spargentes flammæ. Aliud annotatum de his non inuenio, quanquam diligentiorẽ descriptionem desiderem. Vienna eo anno à Turcis oblessa est. Fames maxima Noribergam afflixit.

1530. Cometes in Germania, Italia, & Gallia visus est, circiter sextum diem Augusti, durauit ad tertiam vsq; diem Septembris, quo spacio percurrit Cancrum, Leonem, Virginem, & Libram, in quo signo euauit. Visus is fuit manè ante ortum Solis, itemq; rursus post Solis occasum. Submersio tunc facta multarum ciuitatum in Flandria, Brabantia, Hollandia, Zelandia, &c.

1531. & duobus proximè sequentibus annis singulis, item anno 1538. & 1539. singuli Cometæ apparuerunt. Quorum omnium loca & motum diligenter annotauit Petrus Apianus, ad quem lectorem remittimus. Inter hos, vltimus qui apparuit, hoc peculiare & rarum habuit, quòd motus eius proprius contra ordinem signorum fuit,

fuit, hoc est, quod velocius versus Occidentem progressus est, quam est motus primi mobilis. Statum horum temporum recens hominum memoria suppeditabit.

Visus est quoque Cometa anno 1556. sub initio Martij, quem diligenter descripsit Iohannes Hommelius, insignis quondam Mathematicus. Ex ipsius annotatione hæc subñcere non piguit: Die 5. Martij iuxta alam sinistram Virginis, supra spicam constitit: die octaua infra genu Bootis, & nona die iuxta Arcturum, vt quasi in ambitu maximi circuli, hoc est, rectissima via ad polum Zodaici Borealem accedere visus sit, & tunc vna die plures quam 15. gradus circuli celestis peragravit. Ascendendo autem versus polum Zodiaci Borealem, ipsum ad dextram relinquens ad polum mundi accessit, magna velocitate, & inde quasi ex culmine descendens, ad Saturnum, qui tunc in Ariete fuit, contendit. Et vt antea ex Libra contra ordinem signorum (secundum longitudinem) processit, ita postea, Saturni motum imitans, secundum ordinem signorum progressus est, per Andromedam ad signum Piscium, vbi extinctus est. Mutati sunt tum radij, tum corpus ipsius. Et radij, qui vesperi in meridiem, post mediam noctem in occasum directi sunt. Nec comam à Sole auersam habuit, donec à Sole minus quadrante circuli remotus fuit. Euenit ipsi & hoc, quod à Zodaico longius remotus, manè & vesperi conspici potuerit. Et quandoque sub Horizontem non occultatus fuit. Accuratiorem descriptionem ex D. Camerarij libello petere licebit.

Dicitur & anno 1557. similem flammam in Occidentis plaga visam, mense Octobri, in signo Sagittarij, cum Sol Libram teneret.

Anno 1558. mense Augusto, & deinceps, per multas septimanas Cometes in Veru imagine visus est in Scorpione.

Anno demum 1572. Sydus quoddam apparuit, (sic enim vocari solitum est,) quod diuersissimas opiniones inter Astrologos & Philosophos excitauit, dum alij stellam fixam illud esse contenderunt, lumine auctam: alij nouam Dei creaturam: alij Cometen: alij rursus medium quiddam inter Cometam & stellam. Sed horum disputationem, ex aliqua parte temporis successus sustulit. Cum enim prorsus euanuerit, & stellarum numerus diminutus non sit, consentaneum est, meteoron fuisse, siue illud ex vulgari Cometarum materia, siue puriore aliqua mole fuerit compactum. Edocti certe sumus, doctrinam Meteorologicam integram & omnibus partibus absolutam non esse. Nam nullus ex Astronomis, vt arbitror, negabit, ipsius sedem intra Planetarum orbem contentam fuisse, quam mundi partem ætheream dicunt. Id cum ante hæc tempora, nonnulli ex Pythagoræ, Sto-

icorum & aliorum sententia, fieri posse assererent, ab alijs acriter repulsi sunt. Animaduertimus quoq; Meteororum figuras siue formas, diuersissimas esse posse, nec intra certas metas inclusas esse. Posse etiamnum tum Cometarum, tum aliorum meteororum faciem subinde à consueta veterum obseruatione, alienam fieri, de multis item alijs rebus, etiam in posterum, nos commones fieri posse, quæ ad augendam veterum doctrinam spectant. Mihi sanè hoc sydus corroborare, inter cetera, videtur. Ioh. Penæ opinionem, qui reiecta regionum aëris discrepantia, ignis quoq; sphaera sublata, arbitratur aërem continuum, absq; vlla materiæ diuersitate, à nostro visu, ad extremas vsq; stellas extendi. De qua tamen opinione, in præsentia nihil statuere volo. Et vt ad sydus dictum reuertamur, constitutum id fuit intra Cassiopeæ formam, & cum tribus ipsius stellis, quæ sunt in ordine secunda, quarta, & duodecima, Rhombi figuram quasi vel Trapezij effingebat. Plerosq; Rhomboidis appellatione vsos esse video, sed, vt opinor, minus congruè, quoniam opposita eius figuræ latera minimè cernebantur esse æqualia. Adhæsit fermè coluro æquinoctiorum, vt eius ascensio recta, vix vno gradu ab integro æquatoris circulo abfuerit. Longitudo eius referebatur ad septimum gradum Tauri, latitudo erat paruum 54. Sept: Declinatio ab æquatore 62. grad. Multa in eo admiratione digna concurrerunt. I. Forma, quæ erat stellæ fixæ similima, absq; vlla coma aut area circumfusa. II. Color lucidus, scintillatione prioribus diebus fixas stellas æmularatur. Ipso Ioue maius & lucidius, sed Veneri magnitudine facile cessit. Et cum duos menses vel circiter apparuisset, rubicundius fieri cœpit, vt etiam Martis ardorem vinceret. Sed postea pallidius iterum factum. III. Motus huic syderi nullus erat, excepto eo, quem cum stellis fixis communem habebat. Eundemq; quem primò habuit locum, deinceps semper retinuit. IIII. Distantia ei à terra tanta fuit, vt ea percipi nullo modo potuerit, nisi quòd depræhensum sit, intra orbes Planetarum, aut supra eos collocatum fuisse. Hoc enim artificum obseruationibus comprobatum est, & qui omnium præstantissimi & diligentissimi in hoc genere fuerunt, omni parallaxi id exutum fuisse affirmant. Eam ob causam certa ei sedes attribui non potuit. Nam licet & Saturnus omni diuersitate aspectus caret, tamen ex proprio ipsius motu, & alijs accidentibus eius distantia definiri potuit, quæ adminicula huic syderi prorsus non adfuerunt. V. Tandem duratio insolita. Videri enim cœpit mense Nouembri, à nonnullis quidem citius, sed à me VVitebergæ die 16. & durauit menses quatuordecim.

Quid

Quid illud sidus sequutum sit, omnibus notum est, nec dum ipsius effectum cessasse arbitror, aut ita breui cessaturum. Solent nonnulli Astrologi singulis mensibus durationis, singulos annos tribuere. Quis scit, an non & hoc sydus, ad quartumdecimum annum vires suas extendat? Numerantur ab Israëlitarum liberatione, à carcere Ægyptiaco, vsq; ad vrbis & gentis excidium, anni 1582. & fuerunt, qui, coniecturali ratiocinatione, hanc annorum Christi supputationem orbi fatalem esse arbitrati sunt, hoc itaq; tempus, intra spacium prædictum contineri cernimus. Nolo nunc adducere aliorum prophetias, quæ huic supputationi suffragantur. Non autem ab homine Christiano alienum est, vnâ cum verbi diuini admonitione, cuius auctoritas in toto mundo summa est, naturæ quoq; testimonia admittere, quæ item nos de præsentia & ira Dei commonefaciunt, vt eo paratiores & promptiores simus, tanquam omnibus momentis, fidei & actionum nostrarum rationem Deo reddituri.

Hæc de præteritorum Cometarum historia dicta sufficiant, quam cupio à viris eruditis, qui in historijs magis versati sunt, fieri auctiorem & ornatorem, cum imprimis nos de multis rebus vtilibus commonefaciat. Nam tam atrocibus spectaculis mentes nostræ ad Dei timorem & inuocationem commouentur. Et vicissim in calamitatibus, & regnorum ruinis, & portentorum aspectu, iterum eriguntur, & lenamen quoddam malorum inde hauriunt, quoniam agnoscunt multò magis miraculosa, & aspectu terribiliora quondam accidisse, tantas quoq; olim calamitates gentium fuisse, vt ad cumulum miseriarum quasi nihil accedere amplius possit.

Optandum esset etiam, vt singulorum, vel plurimorum saltem Cometarum descriptio extaret diligentior, adiectis accuratis observationibus Astronomicis. Ex tanta enim copia crederem multum lucis posse accedere ad doctrinam Meteorologicam, eamq; confici posse & copiosiore & exactiore. Omnes fatentur, naturalium rerum scientiam ex minima sua parte hominibus cognitam esse. Itaq; deplorandum est, iam inde à Græcorum Philosophorum tempore, nihil ferè adiectum esse, quod illustriore eam doctrinam reddiderit, & caligine deterfa, ad apertiore naturæ contemplationem animos hominum perduxerit. Verum hoc magis deplorandum, quòd non saltem non studeamus hanc cognitionem amplificare, sed quòd & veterum inuenta perdiscere & cognoscere adhorreamus, & monstrosius potius, & ab ipsa natura abhorrentibus, opinionibus indulgemus, & monstrosa proferentibus, quacunq; id ratione fiat, facilius assentiamur. Sed cum omnium ætatum hæc querela fuerit, nos quoque

que communem hominum sortem æquo animo feramus.

Restat nunc, vt de Cometa, qui proximo mense Nouembri, anni 1577. conspectus fuit, aliquid proferamus. Cometam illum omnium consensu appellare possumus. Nam nihil alieni à Cometarum forma & conditione, in eo depræhendimus. Nec multis peregrinis disputationibus eius conditio implicita est. Primum quidẽ Noribergæ visus est, die 12. Nouembris. Citius autem Venetj̃s animaduersus, vt-pote octaua eiusdẽ mensis die. Lugduni quoq̃, nona dicti mensis die, primum apparuit. Et fortassis nobis quoq̃ citius apparuisset, si nubibus, quæ aliquod antecedentibus diebus continuæ fuerunt, ipsius aspectus prohibitus non fuisset. Color ei pallidior erat, Coma ex non magno nodo, latius & in longum diffusa, eaq̃ à Sole semper auersa fuit, nisi quod in medio eius parum incuruata cernebatur, quod ex optica causa accidisse arbitror. Comæ longitudo vltra 25. gradus cœlestis circuli extendebatur, in latitudine autem, vbi ea maxima erat, non plenè duos gradus occupare videbatur. Prima illa die, de qua dixi, à me visus non fuit, verum, vt ab alijs intellexi, apparuit aspectu magis horribili, rubicundior, magnitudine quoq̃ auctior, & terræ quali vicinior, quàm altera & insequentibus diebus. Hanc itaque diuersam faciem accidisse arbitror ex nubium & vaporum conditione, vel alicuius nubeculæ raræ interuentu, & vt hæc cogitem, aliorum obseruationibus permoueor. Nam Altorfj̃ qui eadem die duodecima, cœlo sereno eum conspicati essent, à sequentium dierum forma eum separare non potuerunt, neq̃ etiam intellexi, quicquam tale ab ijs animaduersum esse, qui Venetj̃s, Lugduni, & alibi citius illum obseruarunt.

Sol tunc fuit in initio dodecatemoriẽ Sagittarij. Cometa secundum longitudinem, die 13. Nouembris, conspiciebatur in medio Capricorni, cum latitudine Septentrionali 15. graduum. Motus, qui præter motum diurnum ipsi erat, directus non fuit. Nam cum infra æquinoctialem, ex parte Meridionali prope viam lacteam primum apparuisset, postmodum non recta via, circiter diem 19. Nouembris æquinoctialem transcendens, (in ea parte, vbi 294. gradus ascensionis assignari solet) & lucidam stellam aquilæ, intervallo quasi 4. graduum relinquens, accedebat ad caudam Delphini, & se extremis illis stellis caudæ Delphini commiscuit circa diem eiusdem mensis 29. eo etiam tempore velocior suo cursu videbatur, & vno quasi gradu, aut parum plus, vna die progrediebatur. A dictis stellis discedens, die 5. Decembris parum prætergressus erat duas illas stellulas, quæ sunt in ore præcisionis equi, & rursus tendebat ad stellam tertiæ magnitudinis

magnitudinis, quæ est in rictu equi alati. Sed illam quoq; sub se aliquid quantulum relinquens, se mouit intra Ortum & Septentrionem, & Calendis Ianuarij cum duabus prioribus lucidis stellis Pegasi, ex figura illa quadrangula, constituit triangulum æquilaterum. Postea cum nimium attenuari quantitas eius cœpit, modum tardiore accessit ad duas illas stellulas, quæ sunt in pectore Pegasi, & ibidem euauit, vt post 10. diem Ianuarij, anni præsentis 78. nulla nec umbra residua esset. Ex his motus eius in globo cœlesti intelligi poterit, & inde manifestum fiet, quòd vago motu circumierit. Si autem recto itinere ad eum locum, in quo euauit, incessisset, tunc in dicto temporis spacio circiter 60. gradus confecisset. Hæc autem intelligi volumus de apparente ipsius motu, nam qui in longinquis terris eum obseruauerunt, eos ad alia loca cœli, ipsius motum retulisse necesse est. Vtile autem esset, vt accuratius in remotis inuicem locis visus locus annotaretur. Hæc enim conferre possent, ad parallaxin exactius cognoscendam. Nos quidem accuratè tum vera loca, tum parallaxin, obseruare non potuimus, eò quòd instrumentis idoneis non eramus instructi. Videbatur autem primo apparitionis tempore, terræ multò vicinior quàm postea, vt iudicem, sursum quoq; ipsum promotum fuisse, de hoc tamen nihil præter coniecturam habeo.

Dum etiam ipsius distantiam ab Horizonte & stellis mensuratum, animaduerti eum difficilimè per tabellarum foramina agnoscipotuisse, propter lumen eius obtusum & debile, cum tamen aliarum stellarum perceptio tunc esset facilima. Hoc quoq; fieri deprehendi, vt, quoties Horizonti accedere eum viderem motu diurno, extingueretur antequam eum attingeret. Idque & ab Apiano animaduersum video, in his quos ipse obseruauit, & in ipsius sententiam non inuitus eo, qua Plinij verba ad hunc sensum alligat. Sic enim Plinius: Cometes nunquam in occasura parte cœli est. Hoc interpretatur Apianus, quòd nunquam videantur Cometæ occidere, sed extinguui paulò antè, quàm Horizontem attingere conspiciantur. Verba Plinij, vt pleraq; alia, ex Aristotele sumta esse arbitror, vult enim Aristoteles omnes Cometæ, conspectos suo tempore, extinctos esse sine occasu. Horum quoq; verborum sensus aliter ab alijs accipitur, sed ad hunc, quem dixit Apianus, modum non incongruè applicabuntur.

De materia huius Cometæ non ambigimus, quin fuerit moles vaporum terrestrium. Sed an halitus isti accensi fuerint, me item Apianus dubitare facit. Nam dum radios Cometarum diligenter obseruasset, & deprehendisset eos Soli ex aduerso semper positos esse,

non dubitauit affirmare, non omnes Cometas accensos esse, sed quos-
dam esse exhalationem subtilem non inflammata, sed lucentem à
lumine Solis, cuiusmodi existimat omnes eos fuisse, quos ipse obser-
uauit. Hæc ipsius opinio si vera est, quemadmodum probabilis esse
videtur, equidem ausim affirmare, hunc quoque vaporem à Sole illu-
minatum fuisse potius quàm inflammatum, Nam & Coma à Sole auer-
sa erat, & lumen ipsum illuminationi similius quàm incendio. Sed ha-
rum rerum iudicium penes Physicos esto. Iudicamus quoque illum ad
formam posse referri, quam Græci *πρωγών* nomine indicarunt.

Superest tandem ut de effectu aliquid dicamus, quæ res, ut ab
omnibus omnium maximè desideratur, ita prolatu difficilima est, &
inprimis obscura. Non esse Cometas inania spectacula, supra quidem
& rationibus & exemplis declaratum est. Iudicium quoque probatis-
simorum virorum, si experientiæ attendere nolunt, imperitis satis-
facere debebat. Citantur passim dicta veterum sapientum, & Poëta-
rum, de hoc negotio, cuius sententiæ est & D. Camerarij senarius,
Ἐδὲς κομήτης ὅστις ἔιναι καὶ φέρει. Et Georgius Sabinus, ut cæteros præ-
teream, in hunc modum:

Semper adhuc diri quoties arfere Cometæ,

Certa sequuntur signa fuere mali.

Item:

Bella, famemque ferunt & funera multa Cometæ.

Sed ut aliorum quoque signorum interpretatio, non penitus ex
Physicis rationibus sumi potest, ita præcipuè Astrologica de Come-
tis prognostica, nequaquam ipsi negotio satisfacere possunt. Sed qualia,
cumque ea sunt, pro nostra tenuitate proferre non detrectabimus.

Volunt Astrologi Cometas multorum malorum causam esse, &
hoc physicis rationibus confirmare conantur. Nam si materiam Co-
metarum respicimus, magnis corruptionibus ea loca terræ obnoxia
esse oportet, in quibus tanta moles vaporum et exhalationum Come-
tis sufficientem materiam suppeditare potest. Deinde accedit certa
& efficax quædam stellarum copulatio, ut sua vi vapores terrestres
attrahere possint, quæ vis vehementior non tantum in halitus istos,
sed & in totum aërem diffunditur. Tandem Cometæ siue accensi siue
illuminati, & in aëre circumuoluti, ipsum inficiunt, & ita motus ve-
hementiores, aut corruptionem excitant, in his præsertim homini-
bus, qui ob delicatiorem educationem, aëris alterationem & infe-
ctionem facilius percipiunt. &c.

De malis autem, quæ in genere de Cometis prædicuntur, ab
antiquis hæc verba citantur:

Oſto mala fulgens Cometa per aëra ſignat;

Ventus, ſterilitas, aqua, peſtis dominatur;

Rixa ſit, & tremor, moritur dux, mutatio regni.

Quomodo verò hæc vel ſingula vel ex parte coniuncta, ex quaſibet ſtella crinita prædici debent, id Ptolomæus ſuccinctè & breuiter docuit. Arabes magis ſpeciales regulas proferre conſueuerunt. Sed quæ apud pleroſq; eruditos Arabum ſit fides & authoritas, in arte diuinandi, non eſt huius loci diſcutere. Tandem ex ſimilibus flammis, in iſdem locis antea inuentis, ſimiles quoq; euentus à recentioribus nonnunquam prædici ſolent, quanquam hoc experientiæ teſtimonium quàm plurimis exemplis ſultum eſſe conueniebat.

Præcipiunt autem, inquirendum eſſe aſtrorum poſitum & conſtellationem, cuius vi Cometæ materia ſublata eſt. Deinde cui ex Planetis maximè aſſimiletur, & ad quem curſu ſuo accedat, ſed iuxta Ptolomæum, omnes Cometæ cum Marte & Mercurio ex parte communicant. Obſeruandus item Cometæ poſitus ad Solem, dodecatemori conditionio, in quo primum oritur, & tandem imaginum cœleſtium conditionio, quibus ſe commiſcet.

Iuxta hæc præcepta primum iudicamus, Eclipſes duas anni præcedentis, & inprimis eam, quæ menſe Septembri accidit, hanc facem excitaffe. Nam ad poſtremam hanc ſimul concurrit coniunctio Iouis & Martis in domo Mercurij, & Mars præcipuum gubernium eius Eclipſis ſibi vendicauit. Vtrūq; item luminare à Saturno ex propria eius domo, infaſto radio quadrato impeditum fuit. Maior item nocendi vis infortunis acceſſit, quòd Saturnus occidentalis, & Mars orientalis fuerit. Ideoq; exiſtimo, Ptolomæo iubente, Eclipſis iſtius ſignificata per hanc ſecundariam cauſam exaſperari. Iudicata eſt autem iſta Eclipſis in Ariete, acutas febres prædicere, incendia, aëris ſiccitatem multam, & annonæ difficultatem, pecudum inſuper interitum, principis magni exilium, diſidia & bella, Religionis etiam & religioſorum ſtatum afflictum & turbulentum. Et hæc Eclipſis illa iſs præfertim minitata eſt, qui ſubiecti ſunt Arieti & eius triplicitati.

Præterea iudico Cometam hunc cum Saturno quoq; communicare, nam in eadem dodecatemori longitudine ferè coniuncti fuerunt, lumine quoq; Saturninus eſſe putatur, quanquam & niger color Saturno congruit. Itaq; morbi notantur, à frigore, pituita & occultis humoribus generati, regionum quoq; detrimenta Saturnina, qualia ſolent fieri peſte, fame, ventis inſolitatis, terræ motu, ſiccitate. Et quoniam primum in Capricorni dodecatemorio viſus eſt, ex quo tempore præcipuum iudicium ſumi debet, itaq; ſecundum Arabum

traditiones, designantur bella inter reges, infortunia multa partibus Occidentalibus & regi eorum, religiosorum oppressiōem & mortem, niues quoq; copiosas, & grandines quibus arbores lædantur, inundationes in parte Occidentali.

Annotauimus supra, quòd anno 1500. in Capricorno quoq; crinitum sydus conspectum sit, illud tristem euentum habuit. Nam irruptio Tartarorum facta est in Poloniam, Moscorum in Lithuaniam. Biennio pòst, Noribergenses magna clade à Casimiro, Marchione Brandenburgensi, affecti sunt. Rusticorum seditio aduersus magistratum in agro Spirensi orta est. Fames item in Sueuia, & alibi alia incommoda secuta sunt. Hæc non ideo commemoro, vt Astrologica necessitas eadem nunc euenire cogat, nam euentus talis non ex solo loco Cometæ sequitur, sed ex alijs multis concurrentibus rationibus, quæ fortassis nec Astrologus satis perspicit: sed vt humanam sortem, cui subiecti sumus, consideremus, & ne nimium securi, à nobis humani quid alienum putemus, & vera ad Deum conuersione, pœnarum mitigationem petamus. Iuxta Ptolemæum itidem, si consideramus Cometæ ad Solem positum, obitus thesaurarj alicuius Regis portenditur, & in hac consideratione, quanq; successu temporis, præsens Cometa à Sole maiorem distantiam nactus sit, quam vt intra metas Ptolemaicas se continuerit, tamen quemadmodum Pontanus iubet, à prima eius fulsione iudicium hoc sumimus.

Motus Cometæ, bella illa, quæ designari diximus, ab externis hostibus oritura nunciat.

Vniuersaliter autem omnes Cometæ, iuxta Ptolemæum, squalorem ventosq; pronunciant, & id eo vehementius, quo maiora corpora eorum fuerint. Itaq; de qua nunc agimus crinita, sicut inter maximas, quæ visæ antea sunt, minimè referri potest, ita plures sua magnitudine excedere solita est, vt satis intensam, non tamen maximam ventorum & squaloris vim sequuturam existimem, quemadmodum id ipsum iam hisce elapsis quoq; diebus, non frustra experti sumus.


Quæritur postea, quando horum euentuum initium futurum, & quam diu euentus duraturus sit. Ex Ptolemæo aliter respondere non possumus, quam quòd serior euentus sequetur, quoniam Cometa fuit occidentalis. Duratio flammæ, de euentuum intensiōe & remissione docere nos debet. Huius Cometæ duratio duorum mensium fuit, quæ plus quam mediocris est, nam aliàs citius aliàs tardius extinctos legimus. Plures tamen citius conflagrari soliti sunt. Ideo & ultra mediocritatem intensio pœnarum erit. Quantum ad durationem attinet, à Ptolemæo non dictum inuenio, nisi quòd nonnulli
flammæ

flammæ diuturnum conspectum, de quo modo diximus, ad hanc partem trahant. Sed recentiores, pro singulis mensibus durationis, singulos annos numerare soliti sunt. Nonnullos rursus (fortassis si citius extinguuntur) pro singulis septimanis, singulos annos supputare intelligimus. Sed de hoc discrimine difficile est iudicare. Nam inuenio, peritos Astrologos dicere solitos, de tempore euentuum, vix, aut ne vix quidem prædici posse.

Postremo quæritur, quibus regionibus aut personis talis exitus impendere videatur. Ad hanc quæstionem partim supra respondimus, vbi de Eclipsi loquuti sumus. De reliquis, Ptolemæus iudicium sumere iubet, ex his locis Zodiaci, sub quibus Cometa collectus & incensus fuit, & primum exarsit, deinde ex ratione Comæ, pro ratione formæ. Quare periculum metuant inprimis hi, qui Capricorno subiecti sunt, vt Albania, Bulguria, Littauia, Moscouia, Saxonia, Turingia, Hafsia, Brandeburgum, Stiria, Ducatus Cleuensis. Sunt postea qui dicant his præcipuè portendere, quibus verticalis fuerit. Hac ratione, intelligitur tota illa Zona terrestris, quæ intra æquinoctialem & tropicum Cancræ intercipitur, & aliqua ex parte quæ vltra æquinoctialem fascia est versus Meridiem. Tandem & his ciuitatibus & personis periculosa hæc flamma censetur, quæ tempore foundationis earum, aut natinitatis, locum Cometæ in cardinibus fortunarum auxilio destitutis habuerint, locum dico in quo primum Cometa conspectus fuit. Si enim in ascendente vel angulo Occidentis, vehementius aliquid aut statui aut vitæ imminet. Si vero in Medio Cœli, honorum iactura aliqua facienda erit.

Exorandus est nobis Deus Opt. Max. vt per filium suum, redemptorem nostrum, calamitates futuras nobis mitiget, & nostras mentes Spiritu sancto suo confirmet, ne miser his & pœnis succumbamus, sed læti sempiternam liberationem expectemus.

F I N I S.



Imprimebatur Noribergæ, in Officina Typographica:
Catharinæ Gerlachin, & Hæredum
Iohannis Montani.

M. D. LXXVIII.

